

fonemes vocàlics, per tant només disposa de tres signes gràfics per al vocalisme (doncs, en rigor podria ser que les dues grafies *ba-* i *bi-* representin gràficament una mateixa vocal de timbre *e* o *ẽ*) i en tot cas, una *i* accentuada, subjecta a la influència fortament obridora d'una *rr* anterior, passà normalment a ser una *e* (d'altra banda la única grafia possible és *ï* per manca de signes). Veg. Steiger, *Contr.*, pp. 341-2 i el que en dic en el *BDC* xxiv, 51-2, i en diversos articles del *DCEC* (veg. *moreno* i més en els índexs). —² Però també magrebi, *bèrrima* «vrille, tarière» a Rabat (Brunot, *Parler Mar. de R. et Salés*). —³ En Desclot apareixen junts *barrubí* i el verb *barrinar*, parlant d'un bus que perfora i tira a fons una nau enemiga: «un durador de Messina gità-s en la mar ab un *barrubí e barrinà* la galea del príncep bé en sis locs» (§ 127, iv, 53.22, 23). Durador era un home que «durava» sota aigua, el temps que calia per *barrinar* un forat. Això fa creure que *-roví* era el resultat en síl·laba immediata a l'accent, i *-irri-*, dues síl·labes abans. —⁴ Per a Menorca, a mitjan S. xviii (J. Vivó), veg. Camps i Merc., *Folkl. Men.* i, 206; per a Mallorca, Arx. Salvador, p. 38 (sobre *sola*). A les Illes passa també a significar 'barrinada', com vaig constatar a Sóller el 1953: «Anem a ca s'estanquer, / a veure si té balins, / pólvora de *barrobins* / ---» (P. d'A. Penya, *I. d'Or* i, 56). I s'aplica sovint a indrets de les rocoses costes mallorquines (*Eu Barrobí* a Pollença, *Es Barrubins* a Capdepera...), no sé precisament si perquè s'hi ha obert un pas a barrinades (cf. *El Pas de la Barrinada* a la penyalosa Serra de Segàrria [Beniarbeig] prop de Dénia) o perquè hi hagi comparació ponderativa d'una cova molt escanyada amb una perforació artificial. En una cova gairebé impenetrable del terme d'Alaior dita *En Barrubins* em contaren que s'hi refugià un perseguit, si bé encara prenent la precaució d'entrar-hi «cul arriere», pensant «seré afinat» (descobert), perquè les petjades que deixava semblesin d'un que se n'havia anat. —⁵ Potser també a l'Alta Cerdanya? L'usa En Cayrol (J. P. Cerdà, *Cont. Cerd.*, 54): «quedaren que --- els contaria allò que li hauria confiat el vaquer, i ells judicarien si tant el franquejava: Feta està la *barrina!*».

Barriola, V. BARRELLA

BARRISCAR, 'comprar o vendre una mercaderia en conjunt, a ull, sense compte ni mesura', i BARRISCADA 'conjunt de coses afectades per tals transaccions', derivat del verb romànic *barrer* en el sentit de 'arregar a la barreja agafant-ho tot', provinent del llatí *VERRERE* que té aquest sentit i primitivament el d'«escombrar» (el sentit conservat fins avui en castellà i portuguès), mot després perdut en català i les altres llengües romàniques, però que devia haver estat usat en el català primitiu. □ 1.ª doc.: *barriscada*, 1373.

«Una *barriscada* de cantarelaços a ·n Arnau Mulet, 8 diners», en uns comptes de Cervera d'aquesta data,

BABL vi, 206 (deu tractar-se d'una mena de *cantarelles* o gerres). En un altre doc. de la mateixa data i lloc apareix ja la locució adverbial *vendre a barrisc*: «ffo tot venut a *barrisch*, en tant com en altre manera no se'n trobave» (ibid., p. 202). En efecte tant l'un mot com l'altre apareixen ja prou sovint per aquell temps, per ex., en un document, del Berguedà o Cardener de 1380, «per una *bariscada* de paylla, que l dit En Pux los ha comprada, 6 sols.» (Serra i Vilaró, *B. de Pinós i Mataplana* iii, 170, féu ací l'errada de lectura *baristada*, car ja se sap que la lligatura de *sc* era igual llavors a la de *st*); i també *AlcM* dona de *barrisca* un doc. de 1382 de Sta. Coloma de Queralt, de contingut molt semblant als anteriors; i un de mallorquí de 1407, que no es refereix ja a compra o venda, però té un sentit comparable car es deu tractar d'objectes no sense valor que convé no deixar 'a l'abandó, en desori': «les dites guardes stógan aquels a lur caxa, e no-ls léxan anar a rodolons ne a *barisch*».

Per aquell temps el mot ja fou usat per Eiximenis: «altres nacions tayllen (la carn) a *barrisch*, ací com los ve per ventura» (*DAG*). A Mallorca aquest té encara gran ús i no solament en la locució adverbial, sinó també com a substantiu per al conjunt de fruita, hortalissa o altres coses que s'adquireix d'aquesta manera. En el Principat el que s'ha mantingut, i més a la part Nord, és el substantiu *barriscada*. El meu pare escrivia a Rubió i Lluch, fent història de les seves primeres lectures d'infant: «a casa tenien una tendeta --- i compraven grosses *barriscades* de paper imprès, a tant la lliura, per a fer paperines» (i allí llegí ell els primers versos), carta de 1927, i ja abans jo li ho havia sentit contar amb els mateixos mots, que ho feien a dos quartos el quilo: jo no ho havia sentit a dir mai a Barcelona i per això en vaig pendre nota llavors (els seus pares eren empordanesos tots dos).

Però es deu haver usat també a la Barcelona del S. xix, puix que llegim «una *barriscada* de caragols» en una narració d'Emili Vilanova sobre recapte que es porta per menjar, en un morralet. També va usar-ho Coromines més tard en el seu *Prometeu*, en el sentit de 'massa de gent que hom captura sense mirar prim': «gràcies als matalassers, encarregats dels interrogatoris amb vit de bou, les innombrables bombes que havien rebentat a Barcelona, trobaren, entre l'enorme *barriscada* de presos, llurs constructors i llançadors» (*Prometeu*, cap. 9, ii, p. 159); i cap a Girona sembla que s'usa també per un àpat que fan totes juntes moltes persones aplegades. Però el sentit comercial resta el més corrent en el Principat i a Mallorca (a Lluçmajor defineixen «coromull de blat, olles, etc.», *RLiR* v, 216). Del verb *barriscar* no n'hi ha dades antigues, ni el veig enlloc abans d'Amengual (1858) i del *DAG*; si bé no és inversemblant que això no denoti realment menys antigitat sinó el mer fet que en aquest ordre d'idees —de comptes i menuts actes comercials— hi ha més ocasió d'enraonar (i sobretot d'escriure) parlant de l'acte realitzat o del resultat de fer-lo que del moment de la realització, en